

Az UB I tÅ-pusÅ^o tengeralattjárÅ³k tÅrtÅnete

Hozzájadt: olaf
2006. majus 24. Szerda 23:03

A monarchia hadvezetQsÅöge 1913-ban a NÅmetorszÅjgi Germania mqvекnÅö megrendelt Årt nagy tengeralattjárÅ³t. A hÅjborÅ^o kitÅrtÅösekor azonban a mÅjr majdnem kÅsz naszÅjdotkat a nÅmet kormÅny lefoglalta, Ås sajÅit flottÅjÅiba so be. A hÅjborÅ^o elsQ Åöve bebizonyÅ-totta, hogy milyen nagy szÅ¼ksÅö van az AdriÅjn a tengeralattjárÅ³kra. EzÅrt a csÅjszÅjri Ås kirÅjlyi haditengerÅszet a lefoglalt Årt nagy naszÅjdot pÅ³tlÅjsÅjra 1915 QszÅn hÅjrom partvÅdelmi cÅölok szolgÅilÅ³ tengeralattjárÅ³t rendelt a nÅmet gyÅrtÅ³. A hajÅ³kat szerzQdÅs szerint nÅgy Ås fÅö hÅ³napon belÅ¼l vona szÅötszerelt Åjllapotban kellett PÅ³Åjba juttatni.

A hadvezetQsÅö megrendelt hajÅ³kon kÅ-vÅ¼l sÅ¼rgQsen mÅög kÅöt naszÅjdot kÅöt. A nÅmet vezetQsÅö az indok jogosnak talÅjta, Ås a mÅjr vÅ-zrebocsÅjtott UB 1 Ås UB 15 tengeralattjárÅ³kat kiemelttÅö Ås PÅ³Åjba szÅjllÅ-ttatÅj 1915 mÅjjus 16-Åjn megÅrkeztek meg. A PÅ³Åjba Årkezett naszÅjdot ÅrtsszeszerelÅösi munkÅjlatai

A kÅöt naszÅjdot ÅrtsszeszerelÅöst azonnal megkezdtÅö, Ås jÅ^onius 4-Ån sikerÅ¼lt is azokat szolgÅjlatba ÅjllÅ-tani. A 10-Åö, az UB 15 U 11-Åö lett Åjtkeresztelve, Ås ezen a nÅven kezdtÅö meg szolgÅjlatukat a csÅjszÅjri Ås kirÅjlyi flottÅj kÅöt hajÅ³ nÅmet legÅnysÅöggel, de osztrÅj-k-magyar zÅjszlÅ³ alatt hajÅ³zott. Erre azÅrt volt szÅ¼ksÅö, mivel a naszÅj eleinte a csÅjszÅjri nÅmet haditengerÅszet tulajdonai voltak, viszont NÅmetorszÅjg augusztus 28-ig nem Åjlt hadiÅjllapotban OlaszorszÅjggal.

A nÅmet legÅnysÅögre azÅrt volt szÅ¼ksÅö, mivel az Åj hajÅ³k kezelÅöben az osztrÅj-k-magyar legÅnysÅögnek volt kellQ tapasztalata. A csÅjszÅjri Ås kirÅjlyi haditengerÅszet az U 10-et jÅ^olius 12-Ån, az U 11-et jÅ^onius 18-Åjn vette Åj sorolta be vÅöglegesen a flottÅjÅjba.

A tavasszal megrendelt hÅjrom tengeralattjárÅ³ a brÅömai Weser-mqvекnÅö elkÅöszÅ¼ltÅ¼k utÅjn augusztus vÅögÅö, va szeptember elejÅn Årkezett meg vonaton PÅ³Åjba, szÅötszerelt Åjllapotban. A hÅjrom Åj naszÅjdot az U 15, U 16, Ås az U nevet kapta. ÅsszeszerelÅöszÅ¼k utÅjini elsQ prÅ³bajÅjrataikra szeptember 12-Ån, 29-Ån Ås 30-Åjn kerÅ¼lt sor. MindhÅj tengeralattjárÅ³ oktÅ³ber 6-Åjn ÅjllÅ-tottÅj szolgÅjlatba.

Az U 15-17 tengeralattjárÅ³k nÅmíleg kÅ¼lÅrtÅjntek az U 10 Ås az U 11 naszÅjdotkÅ³, mivel az UB I tÅ-pusnak mÅ³dosÅ-tott vÅjltozatai voltak. Az alÅjbbi kÅöt Åjbra jÅ³ szemlÅölteti a kÅöt vÅjltozat kÅrtzÅrtti kÅ¼lÅrtÅjntek. U10-U11 tornya U 15 U16 U17 tornya

Å Å KÅöszÅ-tettÅö kÅö pÅ-tÅs Åöve SzolgÅjlatba ÅjllÅ-tva* U 10 Friedrich Krupp Germania-Werft AG Kiel-TengerÅöszeti ArzenÅj PÅ³la1914-151915. 07. 12U 11AG-Weser BrÅöma-TengerÅöszeti ArzenÅj PÅ³la1914-151915. 06. 18U 15AG-Weser BrÅöma-TengerÅöszeti ArzenÅj PÅ³la19151915. 10. 06U 16AG-Weser BrÅöma-TengerÅöszeti ArzenÅj PÅ³la19151915. 10. 06U 17AG-Weser BrÅöma-TengerÅöszeti ArzenÅj PÅ³la19151915. 10. 06

** A cs. Ås kir. haditengerÅöszetnÅö tÅrtÅönt szolgÅjlatba ÅjllÅ-tÅjst jelÅrtli a dÅjrtumHosszÅö sÅjga:27.8 m SzÅölessÅöge: mMerÅ¼lÅösi mÅölyÅöge:3 mVÅ-zkiszorÅ-tÅjja:127.5 t /142.5 tMeghajtÅj:s:1db nÅögyhengeres Diesel motor (60 LE), 1 db villanymotor (120 LE), egy hajÅ³csavar.SebessÅöge:9 cs / 6 csHatÅ³tÅjvolsÅjg:1200 tmf/4,9 cs felszÅ-nen 65 tmf/2.5 cs vÅ-z alattMaximÅjilis merÅ¼lÅösi mÅölyÅöge:50 mFegyverzete:TorpedÅ³vetQ vetQcsÅrtvek:2db 45 cm-es torpedÅ³vetQcsQGyorstÅ¼zelQk:1 db gÅöppuskaLegÅnysÅöge13 fQ + 2 tisztAz osztÅjly hajÅ³:U 10, U 11, U 15, U 16, U 17

Az U 10 tengeralattjárÅ³ hadmqueletei:

Az U 10 nagyobb rÅöszet az Adria Åöszaki rÅöszÅn cirkÅjlt. 1915 jÅ^onius 6-Åjn Åjlt szolgÅjlatba az U 11 tengeralattjárÅ³val egyÅ¼tt. ElsQ ÅöjÅjn 13-a Ås 18-a kÅrtzÅrtt Trieszt elQtt teljesÅ-tett szolgÅjlatot, ahol az U 3 tengeralattjárÅ³t vÅjltotta fel. MÅj sodik ÅöjÅjra 24-Ån indult PÅ³Åjba³, Ås Velence elQtt QrkÅrttdÅrtt. KÅöt nappal kÅösqbb megtorpedÅ³ta az olasz 5 torpedÅ³naszÅjdot. JÅ^olius 12-Ån vette Åj a csÅjszÅjri Ås kirÅjlyi haditengerÅöszet. EttQ kezdve hajÅ³zott teljesen osztrÅj magyar legÅnysÅöggel. A hajÅ³ elsQ parancsnoka Karl von Unczowsky sorhajÅ³hadnagy volt. Szeptember 16-Åjn Åj parancsnokot kapott Leo Prasil sorhajÅ³hadnagy szemÅölyÅöben, aki korÅjbban az U 5 tengeralattjárÅ³n szolgÅjlt mÅj sodistzkÅönt.Az U 10 tÅjmaszpontjÅjn. MÅrtgÅrtte egy Hollad tÅ-pusÅ^o tengeralattjárÅ³, a mÅrtgÅrtt az U14 horgonyoz

1916 januÅjrijÅjban elejÅn az U2, U 4 Ås az U 10 tengeralattjárÅ³k egyÅ¼tt QrjÅjratotzt Trieszt elQtt. Az Åö mÅj sodik felÅötl tiszték Ås tiszthelyettesek kikÅöpzQhajÅ³ja volt. KÅrtzben a sajÅit partokat vÅöde, valamint az Åöszak olasz vizeke QrjÅjratotzt. A naszÅjdot tÅjmaszpontja ezutÅjn Brioni maradt egÅösen az utolsÅ³ ÅöjÅjig.U 10 menetkÅrtzben

1918, mÅj jus 26-Åjn Ulmanky JÅjnost neveztÅö ki parancsnokÅjvÅj. TÅrtbbszÅrt futottak ki QrjÅjratra, tÅrtbbnyire az olasz Caorole elQtt QrkÅrttdek. A naszÅjdot jÅ^olius 7-Ån kihajÅ³zott BrionibÅ³ QrjÅjratra. MÅj snap Margherita-Cortelazzo kÅrtzÅrtt

hajás zott. 9-én aknájnak ¼tkájzt. A tengeralattjárás elslylyedését Toniutti Kájroly rádiájvájrsz a kájvetkezéskájette meg:

Estefélén, egyszerre csak egészen vájratlanul, tompa dájrenés reszketteti meg az U 10-et, és a hajás nyomban fáj dQl. Benn az ájllvájnyokráj minden, ami nincs csavarral a talpzatájhoz érqs-tve, vad csájrájimpájással esik le. Egyidejleg a villanyvilágáj is kiálszik. A parancsnok persze nyomban kiadja a parancsot, hogy a száksájgvilágáj-tájst indá-tsáj meg, de az akkumulátorok májir nem mqkájdnek. A száket sájtsájgben egyszerre csak azt ázrik, hogy a halaminek csendesen nekiájtdik: nyilájivaláj, hogy leslylyedt a tenger mályre, s most ártel a tengerfeneket. A sájtsájgben egy kájtsájbeesett kájltáj harsan vácgig a hajásn:-A torpedáscsQ mellett vájz ájmlik a hajásba!Csakug hallani, amint a betájduláj vájz csobogva zuhog be a hajás testábe. Májir elártel az elektromos elemeket, aminek kájvetkezéskben márges kájrgájz fejlQdik, ezenfeláj pedig a hajás egés teste villanyájrammal telájtdik, ágyhogy a folyamatosan rázájájramok miatt kájnszenvedés a vason ájllni a levegő mind jobban ájszeprájsselQdik, s az emberek arcájín a finom hajsájerek sorra megpattannak; nincs májir egyetlen ember sem, akinek orájín, szájájín, de mág a szemájbQl is ne folya a vájre.Csak egy lehetásájg van, ami talájín mág segáj-t. A hajásnak meg kell vájllnia a hulláj tájnk (a kájlsQ, kájnyen eltájvolájthatáj fenájksájlytáj), amely egyájbkájnt azt a cájlt szolgálja, hogy a naszájz kájtsájgben esájntel hírtelen vájz aláj merájlhessen. Igaz, hogy ha ezt a hulláj tájnkájtt leejtik a hajás testájreQl, s ez a manQver sikeráj, akkor tájbbáj nem merájlhettek vájz aláj, mág akkor sem, ha kájráájltájttáj ezer ellensájges ájgyáj torka grájínájtvihart okáj felájáj. De mindegy, bájrmilyen sors is jobb, mint itt lent, tehetetlenáj megfulladni!A vezájnszára a hulláj tájnk csakugyan levájlik a hajásrá, azutájín náhájny percnyi izgatott figyelés, majd odafenn a parancsnoki torony kerek ávegájén egyszerre halvájnyan derengeni kezd a vilájgossájg

Megmenekájltájnk!áAz U 10 az ájtalakáj-tott parancsnoki toronnyal

Segájtsájgájre kifutott a PM2 Qrnaszáj, majd egy torpedásnaszáj. Sikertelen vontatájsi káj-sájlet utájín a hajás elmeráj 25-én a Herkules mentQhajás kiemelte a tengeralattjárás és Trieszte vontatta. A munkájlatokat a Csepel romboláj és káj Qrnaszáj biztosáj-totta. Az U10 ájájájájájájájáj megkezdtáj, de a hájboráj vájgájig nem tudáj befejezni.

Á

Az U 11 tengeralattjárás hadmqveletei a hájboráj alatt:

1915, jánius 4-én ájlláj-tottáj szolgáljatba az U 11 tengeralattjárás testvárhájájájval az U 10-el egyájtt. Ekkor mág n legájnsájg szolgáljt rajta. Nágy nappal kájqsbb indul elsQ Qrjájratájra Velence partjai elé, ahol 10-én elsájlyesztet olasz Medusa tengeralattjárás.

Jájnius 18-ájín kerájlt vájglegesen a csájzsájri és kirájlyi haditengerászet tulajdonájba. ElsQ parancsnoka Ludwig Eberhardt sorhájhadnagy volt.

Szeptember 20-ájín a Cattaráj-ájbjájbe hajás zott. Tájbnyire Albájnia vizei elQt Qrkájdjájtt az áv vájgájig az U4, U11, U16 tengeralattjáráskkal egyájtt. November 8-ájín megtorpedás zott egy Tripoli osztájlyáj rombolás, a hajás azonban nem slylyedt el. Hazafeláj menet a Cattaráj-ájbjájben ájszeájtkájzt a Dalmat gQzájssel és a merájlájosi kormájny megsájrájt. A javáj-táj sok elváájgájse miatt dokkba ájlt, ahonnan november 19-én tájvozott. December 4-én áj peris kapott.

1916 januájir 8-ájín naszájz majd nem megtorpedás zta az U 14 tengeralattjárás a Mati.folyás torkolatájínáj. 21-én Qrjájratáj sorájín feltartás ztatta és a Cattaráj-ájbjájbe káj-sájrtel az olasz Palasciano kájrhájzhájtt ellenQráj és cájájájáj.

Augusztus 29-én felsáj-ni egysájgekkel kájzájjs akciájban vett rácszt. A Sankt Georg és a Kaiser Karl pájncájlos cirkáj Wildfang, Turul, Warasdiener romboláskkal és a 83F, 85F, 87F 88F torpedásnaszájokkal kájtelájket alkotva kifutottak az olasz partok elé. Kájájáj kájtelájkben a Novara, Helgoland gyorscirkájlájkkal és a Balaton, Csepel romboláskkal egyáj mqkájdvé flotta tájntelájst rendeztek. Cájjuk az volt hogy a kifejlQdQ harcban az ellensájget a lesben ájlláj U4, U11, U15 U 16, U17 tengeralattjárás eláj csalja. Az ellensájg azonban nem jelent meg.

Áj parancsnokot helyeztek ráj, Johann Krsnjavi sorhájhadnagy szemájlyájben.

December 31-én elhagyta kájttájáj és az olasz partok feláj indult Qrjájratra, amelyrQl januájir 5-én tárt vissza.

1917, februájir 5-én ájabb Qrjájratra indult, majd 9-én szintáj. Februájir 21-én ájra kihájás zott tájmaszpontjájáj. 27-áj U11 tengeralattjárás egy rombolásval harcolt. A rombolás bombáj meghibájódájst okoztak a tengeralattjárásn, ezájrt haza tárt.

Májrcius kájzepáj Pájájba irájnyáj-tottáj áj, ahol ájprilis eleájig dokkban ájlt. Ezutájín kájájájnbájzQ káj-sájrtelket az U11-en, majd a hájboráj vájgájig iskolahájájájnt ájzemet. Ájllomás helye hol Pájájban, hol Brioniban, hol pedig Fiumájban volt.

Az U 15 tengeralattjárás hadmqueletei a háború alatt:

1915, október 6-án Állát-tóti szolgálatba az U 15 tengeralattjárás az U 16. Ás az U17 tengeralattjárással egyet.

November elején december végéig Albánia elött Qrkádtt az U 4, U11 Ás az U 16 tengeralattjárással egyet. December 18-án felrobbantotta az Erzen trabakelt, három nappal később pedig a Figlio Prelogiona vitorlást. Práratárás 28-án Árkezett vissza a cattarás tengeralattjárás támaszpontra.

Következében elQszár január 9-én indult bevétre. Ebben a hánapban is Albánia elött Qrkádtt. 24-én sikertelenül támadott meg egy rombolás. Február 11-én Antivariban Ájszakázott. 26-án ismét Albánia elött házásott. Kés nappal később találkozott az U6 tengeralattjárással. Duzzás elött, miközben akkumulátorait táltátt egy ellenséges tengeralattjárás támad kés-sárelt meg ellene támadást. Nögy nap később Árkezett vissza Állomáshely.

Márciusban ismét Albánia elött cirkált. Május 14-én Ájabb Átra indult. Másnap periszkópja meghibásodott, de kijavátották. 17-én megtorpedázta az olasz Stura gZást. Másnap horgonyt vetett kikötőben.

Június 21-én az Otrantás szorosba indult. 23-án sikeresen ellyesztette az olasz Citta di Messina segédcirkálást Ás a francia Fourche rombolást, amelyik a kés-sáretet latta el. Cattarásba másnap este Árkezett meg.

Október 26-án ellyesztett egy gZást.

16 tengeralattjárás tártánete a háború alatt

Az U 16 tengeralattjárás 1915 október 6-án Állát-tóti szolgálatba a U15, Ás az U17 tengeralattjárással egyet. November elején az Áv végéig folyamatosan Albánia elött Qrkádtt az U4, U11, U15, tengeralattjárással egyet. Első parancsnoka lovag Orest von Zopa sorháshadnagy volt.

November 20-án ellenözite, majd Átjára engedte a Fiore Albania vitorlás gZást. November 23-án felrobbantotta az olasz Unione motorost, majd egy gZást késve behatolt San Giovanni di Medua kikötőbe, Ás kés gZástre indát-torpedást, melyek azonban meghibásodtak, Ás a tengerfenékre slyedtek. A naszd kifelött tartott a kikötőben, amik iszapba fáradott az orra. Innen csak kis idő máva sikerült kiszabadtani, ekkor a lendlett a fesznre emelkedett. A parti tegek ltvást adtak le rá, de nem sikerült eltalálniuk.

December 3-án ismét Albánia elött Qrkádték, de a párgettyás tájola hibája miatt vissza tárték a bázisukra. Másnap ismét Átnak indult. 5-én ellenöziták a Xephanie vitorlást, december 7-én elfogta a Fiore Albaniat Ás Cattarásba vont.

Az 1916 március 8-át U16 tengeralattjárás Albánia partjai elött cirkált. Javátása után július 15-én indult Ájabb Qrjáratra, de motorjai nem mquádték megázhatán, Ágy hamarosan Ájra visszatárt. Augusztus, 1-én indult prába jratra, majd 13-én bevétre az Otrantás-szorosba. Itt megtámadott egy francia rombolást, de támadása nem sikerült. Práratárás 19-én tárt vissza a támaszpontjára. Augusztus 28-án indult Ájabb Átra. Ez Áttal a Laghi-fok Brindisi vonal Qrkádtt. A rossz időjárás Ás a tájola meghibásodása miatt visszafordult. Augusztus 11-én a TURUL rombolás kés-sáretÁben Árkezett meg bázisjára, este a hibák javátása után Ájra kifutott. Erről az Átjára más nap nem tárt vissza. Október 17-én megtámadta Ás ellyesztette az olasz NEMBO rombolást, amely utolsá bombáival a tengeralattjárás slyeszti el. U 17 tengeralattjárás tártánete a háború alatt

1915, október 6-án Állát-tóti szolgálatba az U 16 tengeralattjárás az U 15 Ás az U 16 tengeralattjárással egyet. Október 25-én Velence partjai elött Qrjáratozott. December 9-én parancsnoka Zdenko Hude ek sorháskapitány volt a parancsnoka. December 30-án tárt bázisa Cattarás-Ább lett.

1916, január 1-én slyesztette el az első házását, egy vitorlást. Közben egy ellenséges rombolás támadta meg, amely elött sikerült elmenekülnie. Január Ás február hánapokban a szerb hadsereg evakuálása alatt az albán partok kázelÁben Qrkádtt. Tábbszár kés-sárelt meg támadást, de mindannyiszor sikertelenül.

Február 23-án Duzzás elött járt, ahol sikertelenül támadott egy gZást. Dötáján három INDOMITO tápusás rombolás prábálta meg ellyeszteni. Ástja során tájola elromlott ezárt haza tárt.

Március 14-ig javátáshelyben volt, ahol tájola kicseráltÁk egy korszerőbbre. Másnap, első Átja alkalmával lÁgjtámadás Árte.

Április 5-én az U 17 tengeralattjárás az olasz partok elött Qrjáratozott. Belefutott egy háás kátelÁbe, de támadást nem sikerült végrehajtania, mivel felfedezték Ás a kés-sárq torpedásnaszdok megtámadták. Kés nappal később indult támaszpontjára, ahol egy hátre szárazdokkba Állát-tóti.

A javátások után május 22-én indult Ájabb Átra, a Án-tengerre. Június 10 Ás 14-e káztátt az Otrantás-szorosban cirkált. Itt az olasz Orfeo torpedásnaszdal kÁtszer is harci ÁrintkezÁsbe került. Haza tártve alapos vizsgálatoknak

vetették alá.

Következően július 7-én futott ki. Másnap a Novara körüli területet fedezte, majd az Otrantói szorosban került először a 10-én kelt INDOMITO-típusú rombolóval találkozott, melyek között az IMPETUOSO-t sikerült elsüllyesztenie.

Irodalom:

- Bak József et al: Hadihajók; Zrínyi kiadás 1984.
- Csonkarti Károly: A ZENTA körüli kezdéskor; Móra kiadás 1986.
- Csonkarti Károly: Az Osztrák-Magyar Monarchia haditengerésze; Kossuth kiadás 2001.
- Csonkarti Károly: Császári és királyi hadihajók; Hajja & Fiai kiadás 2002.
- Kiss Csaba: A Császári és Királyi flotta kőzirat
- Sárhidi Gyula: Tengerék szörke farkasai Petit Real könyvkiadás, 2001
- <http://www.hszk.bme.hu>
- [http://www.sweb.cz\Feldpost](http://www.sweb.cz/Feldpost)
- <http://www.kriegsmarine.at>
- <http://www.kuk-kriegsmarine.at>
- <http://www.stile.conventry.ac.uk/cbs/staff/beece/ahnavy>
- <http://www.naval-history.net>
- <http://www.neuhaus-electronics.at>
- <http://www.hera.mni.fh-giessen.de>
- <http://www.kriegsmarine.at>

Â

Â